

Породица америчког председника Доналда Трампа остварила је најмање 2,3 милијарде долара прихода кроз крипто-пројекте које је промовисала након председничких избора 2024. године, док су мали улагачи у тим пројектима изгубили приближно једнак износ, показује Ројтерсова анализа.

Агенција је проучила "блокчејн" податке, корпоративну документацију, објаве на друштвеним мрежама и јавне наступе чланова Трампове породице и особа повезаних с пројектима. Налазе је додатно проверило више од десет стручњака из области рачуноводства и криптовалута, који су Ројтерсове процене оценили као веродостојне.

У фокусу истраге налазе се четири пројекта: "World Liberty Financial", токен "\$TRUMP", "American Bitcoin" и "AI Financial Corp", компанија позната под ранијим називом "ALT5 Sigma".

Иако се ради о различитим пословним моделима, Ројтерс наводи да се у свим случајевима понавља сличан образац. Трампова породица није улагала значајнији сопствени капитал, пројекте је промовисала користећи политичку препознатљивост и лични бренд, а потом остварила знатну зараду док су мали улагачи куповали имовину која је касније изгубила велики део вредности.

Бела кућа није директно одговорила на Ројтерсове налазе. Портпаролка Ана Кели поручила је да се „све радње председника Трампа и његове администрације предузимају у најбољем интересу америчког народа“.

Међу улагачима који су претрпели губитке је и 29-годишња Фатима Елргдави из калифорнијске Санта Барбаре. Софтверска инжењерка почетком 2025. године одлучила је да уложи 2.000 долара у "меме токен \$ТРУМП" након што јој је пријатељица показала Трампову објаву на интернету са поруком: „НАБАВИТЕ СВОЈ \$ТРУМП ОДМАХ.“

Најризичнији облик криптоимовине

„Помислила сам да је реч о сигурном улагању. Ако Трамп стоји иза тога, то мора да буде легитимно улагање“, рекла је Ројтерсу.

Њен улог крајем маја вредео је мање од 120 долара.

Меме токени спадају међу најризичније облике криптоимовине јер њихова вредност углавном зависи од популарности на друштвеним мрежама и интереса улагача, а не од конкретног пословног модела или имовине. Ројтерс наводи да је вредност токена \$ТРУМП од јануарског врхунца пала за 97 одсто.

Елргдави данас сматра да за њено улагање више нема изгледа за опоравак. Каже да цео пројекат види као класичну шему „пумпај и продај“, али додаје да се ипак сматра

срећном у поређењу са људима који су изгубили знатно веће износе.

Ројтерс је разговарао са 27 улагача повезаних са Трамповим крипто-пројектима. Већина њих била је упозната са Трамповим ранијим пословним неуспесима и стечајевима, али су веровали да ће им његово име, политички положај и репутација успешног предузетника помоћи да остваре добит. Многи су признали да пре улагања нису спровели озбиљнију анализу.

Један софтверски инжењер из Минесоте изгубио је 60.000 долара. Хотелски менаџер из Вијетнама остао је без вишегодишње зараде. Мет, 45-годишњи машиниста из Индијане, уложио је 40.000 долара у акције тадашњег АЛТ5 Сигме. Вредност његовог улагања пала је за 79 одсто, односно за око 32.700 долара.

„Када акција има председничку подршку, барем од његових синова, помислите да ће расти“, рекао је Мет.

„Сматрам се губитником, али још нисам одустао“

Иако је претрпео велики губитак, није продао преостале акције.

„Сматрам се губитником, али још нисам одустао“, рекао је.

Неки улагачи ипак не сматрају Трампову породицу одговорном за своје губитке. Један предузетник из Тексаса рекао је да је уложио 5.000 долара у Америцан Битцоин јер је веровао Трамповом пословном инстинкту.

„Једноставно сам осећао да се Трамп разуме у посао“, рекао је.

Дионице је касније продао уз губитак од око 800 долара, али сматра да се одговорност не може приписати искључиво Трампу.

„Све криптовалуте су тренутно у паду, тако да не можете директно кривити Трампа“, рекао је.

Највећи финансијски успех за Трампову породицу представља World Liberty Financial. Пројекат су основали чланови породице Трамп и неколико њихових пословних партнера, а продаја токена почела је у октобру 2024. године. Ерик Трамп и Доналд Трамп Млађи били су међу његовим најистакнутијим промотерима.

Пројекат је представљен као покушај „изградње и демократизације новог финансијског система за добробит милиона“.

Власници токена добили су ограничена права гласа о одређеним питањима, али не и право на удео у добити. Уочи почетка продаје Доналд Трамп позвао је своје пратиоце на платформи X да купе токене.

„Потпуна превара“

Многи улагачи очекивали су да ће зарадити када токени буду излистани на берзама. Међутим, Ворлд Либерту је најпре ограничио продају на највише 20 одсто купљених токена, а потом је у априлу прихваћен предлог према којем већина токена неће бити потпуно откључана пре 2030. године, када Трамп више неће бити председник.

Један европски улагач који је у пројекат уложио 45.000 долара такву одлуку је описао као „потпуну превару“.

Ројтерс наводи да је Доналд Трамп своје име лиценцирао пројекту кроз споразум према којем се 75 одсто прихода од продаје токена преусмерава компанији ДТ Маркс ДЕФИ

ЛЛЦ, која је у 70-одстотном власништву Трампове фондације. Према Ројтерсовим проценама, породица Трамп преко Ворлд Либертуја до сада је зарадила више од 1,6 милијарди долара, док се губици улагача процењују на око 674 милиона долара.

Значајне приходе донео је и меме токен \$TRUMP. Само три дана пре друге Трампове инаугурације, 17. јануара 2025, председник је јавно позвао грађане да га купују. Дан касније Ерик Трамп описао га је као „највредији дигитални меме на свету“, док је Доналд Трамп Млађи подржао промоцију у тренутку када је цена достигла рекордних 75,35 долара.

Након тога вредност токена нагло је пала, док су први улагачи уновчавали добит. Ројтерс процењује да је пројекат породице Трамп донео око 616 милиона долара, док су улагачи изгубили више од 700 милиона.

Пад вредности забележиле су и акције повезане с другим Трамповим пројектима. Ворлд Либерту Финанциал прошлог августа повезао се са компанијом АЛТ5 Сигма, која данас послује под називом АИ Финанциал Цорп. Компанија је продајом нових акција прикупила 750 милиона долара, а 717 милиона потрошила на куповину Ворлд Либерту токена.

Ерик Трамп и Доналд Трамп Млађи јавно су подржали тај потез, а Доналд Трамп Млађи га је описао као „прави пробој“.

Акције АЛТ5 Сигме пале су са више од девет долара у августу 2025. на свега 75 центи у априлу 2026. Ројтерс процењује да су улагачи изгубили око 675 милиона долара, док је више од пола милијарде долара од куповине токена завршило код Трампове породице.

Пословање је остало непрофитабилно

Сличан развој догађаја Ројтерс описује и у случају Америцан Битцоина. Компанија Хут 8 спојила је свој рударски одељак са Америцан Дата Центерсом, компанијом коју подржавају Трампови синови, чиме је настао Америцан Битцоин.

Приликом изласка на Насдак Доналд Трамп Млађи изјавио је: „Нашим уврштавањем на Насдак, ову мисију подижемо на глобалну сцену.“

Ерик Трамп, који обавља функцију главног стратега, тврдио је да компанија може да рудари биткоин за половину тржишне цене. Међутим, пословање је остало непрофитабилно.

Акција је од септембра до краја априла пала са 11 долара на 1,15 долара. Ројтерс наводи да је Ерик Трамп добио девет одсто власничког удела, који је крајем априла вредео више од 70 милиона долара, при чему нема доказа да је за тај удео уложио сопствени новац. Истовремено су спољни улагачи изгубили више од 200 милиона долара.

Ројтерс је разговарао и са осам стручњака за етику у јавној управи. Сви су оценили да богаћење председникове породице у сектору који регулише његова администрација представља до сада незабележен сукоб интереса у модерној америчкој историји. Истовремено напомињу да такво понашање не мора нужно бити незаконито ако није повезано са продајом политичког утицаја или регулаторних погодности.

Портпаролка Беле куће Ана Кели одбацила је такве тврдње.

„Ни председник ни његова породица никада се нису, нити ће се икада, упуштати у сукобе интереса. Председник Трамп је с поносом учинио Сједињене Државе крипто-престоницом света путем извршних радњи“, поручила је.

„Улагачи су се требали запитати...“

Бивши амерички министар трговине Вилбур Рос сматра да Трампова породица, као и породице других политичара, има право да зарађује од пословних пројеката.

„Ако људи намеравају да купе нешто шпекулативно, требало би да буду свесни да постоји ризик“, рекао је.

Професор Џон Пол Ролерт са Универзитета у Чикагу сматра да су се улагачи требали запитати да ли Трампова породица остварује финансијску корист чак и у случају да пројекти пропадно.

Ако је одговор на то питање потврдан, упозорио је, „приближавате се нечему што изгледа као превара“.

(Н1)